

Wstęp do programowania

INP003203L

rok akademicki 2021/22

semestr zimowy

Laboratorium 2

Karol Tarnowski

karol.tarnowski@pwr.edu.pl

L-1 p. 220

Plan prezentacji

- Projektowanie programu
- Funkcja `print()`
- Ciągi znakowe
- Komentarze
- Zmienne
- Typy danych
- Funkcja `input()`
- Funkcje

Projektowanie programu

- Projektowanie programu można sprowadzić do dwóch kroków:
  1. Określenie, jakie zadania ma wykonywać program
  2. Określenie kroków, za pomocą których program wykona to zadanie

Projektowanie programu

Przykład

- Funkcjonalność: Program ma obliczać i wyświetlać wynagrodzenie pracownika
- Lista kroków:
  1. Pobranie liczby przepracowanych godzin
  2. Pobranie stawki godzinowej pracownika
  3. Pomnożenie liczby przepracowanych godzin przez stawkę godzinową
  4. Wyświetlenie wyniku działania z punktu 3.

Projektowanie programu

Pseudokod

Podaj liczbę przepracowanych godzin

Podaj stawkę godzinową

Oblicz wynagrodzenie, mnożąc liczbę
przepracowanych godzin przez stawkę
godzinową

Wyświetl obliczone wynagrodzenie

Projektowanie programu

Schemat blokowy

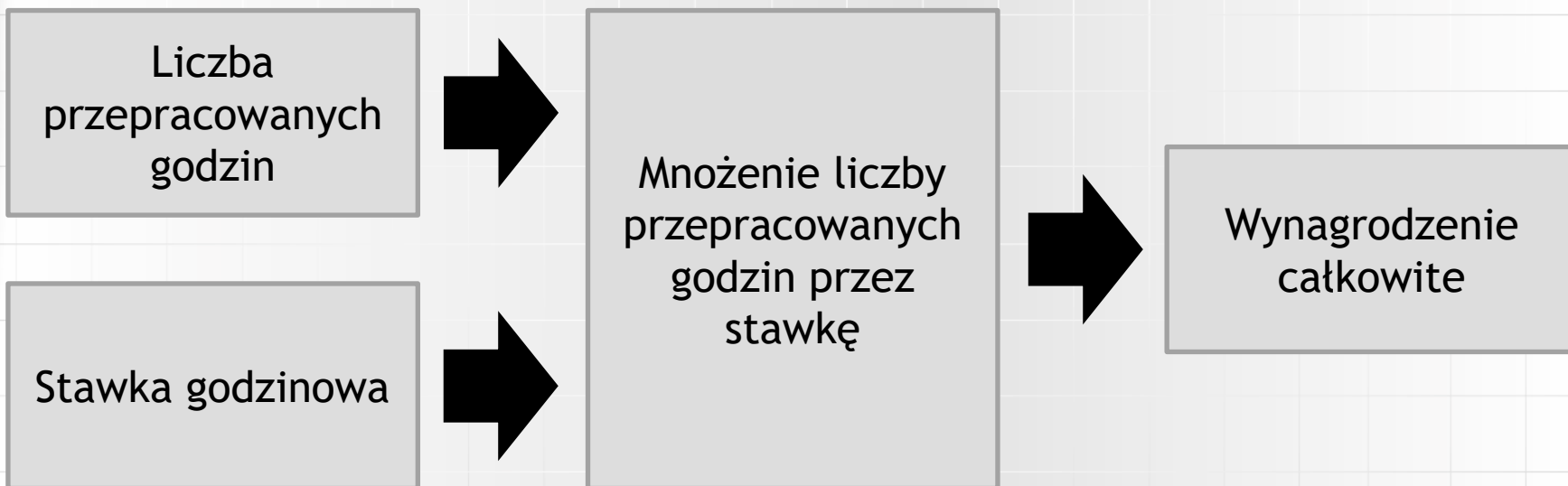
Projektowanie programu

Przepływ danych

Dane
wejściowe

Przetwarzanie

Dane
wyjściowe

Funkcja print()

- Funkcja to przygotowany fragment kodu przeprowadzający pewną operację
- Uruchomienie funkcji nazywa się **wywołaniem**
- W nawiasach umieszcza się **argument**
- Przykładowo wywołanie funkcji:


```
print('Hello world!')
```


spowoduje wypisanie napisu na ekran.

Funkcja print()

Przykłady

 print01.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
print('Tony Gaddis')  
print('Python dla zupełnie począujących')  
print('Helion, 2019')
```


 print02.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
print("Tony Gaddis")  
print("Python dla zupełnie począujących")  
print("Helion, 2019")
```


Funkcja print()

Przykłady

 print_apostrophe.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
print("Znak apostrofu ' można umieścić, jeśli literał znakowy jest ujęty w cudzysłów.")  
print('Tak wygląda znak cudzysłowu: " .')  
print("""W tym łańcuch znakowym mamy ' i " """)  
print(''oraz w tym: ' i " ''')
```

 print_multiline.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
print("""Jeden  
Dwa  
Trzy""")
```


Ciągi tekstowe

- W programach będą się pojawiały dane różnych typów
- Napis `Hello world!` w przykładowym wywołaniu funkcji
`print('Hello world!')`
jest **ciągami tekstowym**.
- Gdy ciąg tekstowy pojawia się w kodzie programu nazywamy go **literałem znakowym**.

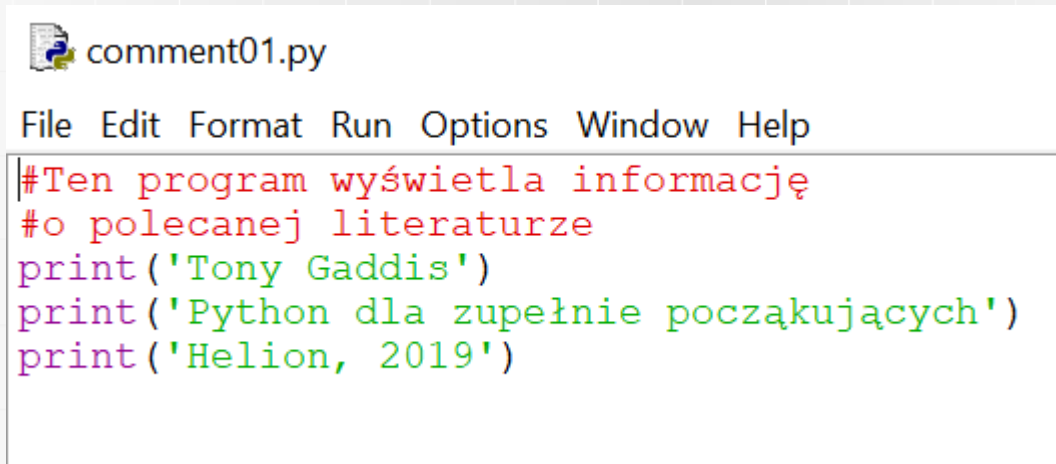
Komentarze

- Komentarz - informacja umieszczona w kodzie źródłowym programu, która objaśnia jego działanie
- Komentarze są ignorowane przez interpreter
- Komentarze ułatwiają zrozumienie kodu

Komentarze

Przykład 1

- Komentarz wyjaśnia przeznaczenie programu


```
comment01.py
File Edit Format Run Options Window Help
#Ten program wyświetla informację
#o polecanej literaturze
print('Tony Gaddis')
print('Python dla zupełnie począujących')
print('Helion, 2019')
```

Komentarze

Przykład 2

- Komentarz na końcu wiersza objaśnia jego działanie

 comment02.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
print('Tony Gaddis')           #Wyświetlenie informacji o autorze
print('Python dla zupełnie początkujących') #Wyświetlenie tytułu
print('Helion, 2019')          #Wyświetlenie wydawcy i roku wydania
```


Komentarze

- W trakcie pracy nad programem można wykorzystywać komentarze do wyłączenia pewnych fragmentów kodu

Zmienne

- Zmienna to miejsce w pamięci komputera reprezentowane przez określoną nazwę
- Przypisanie jest używane do utworzenia zmiennej i określenia jej jako odwołania do pewnego fragmentu danych

wiek = 19

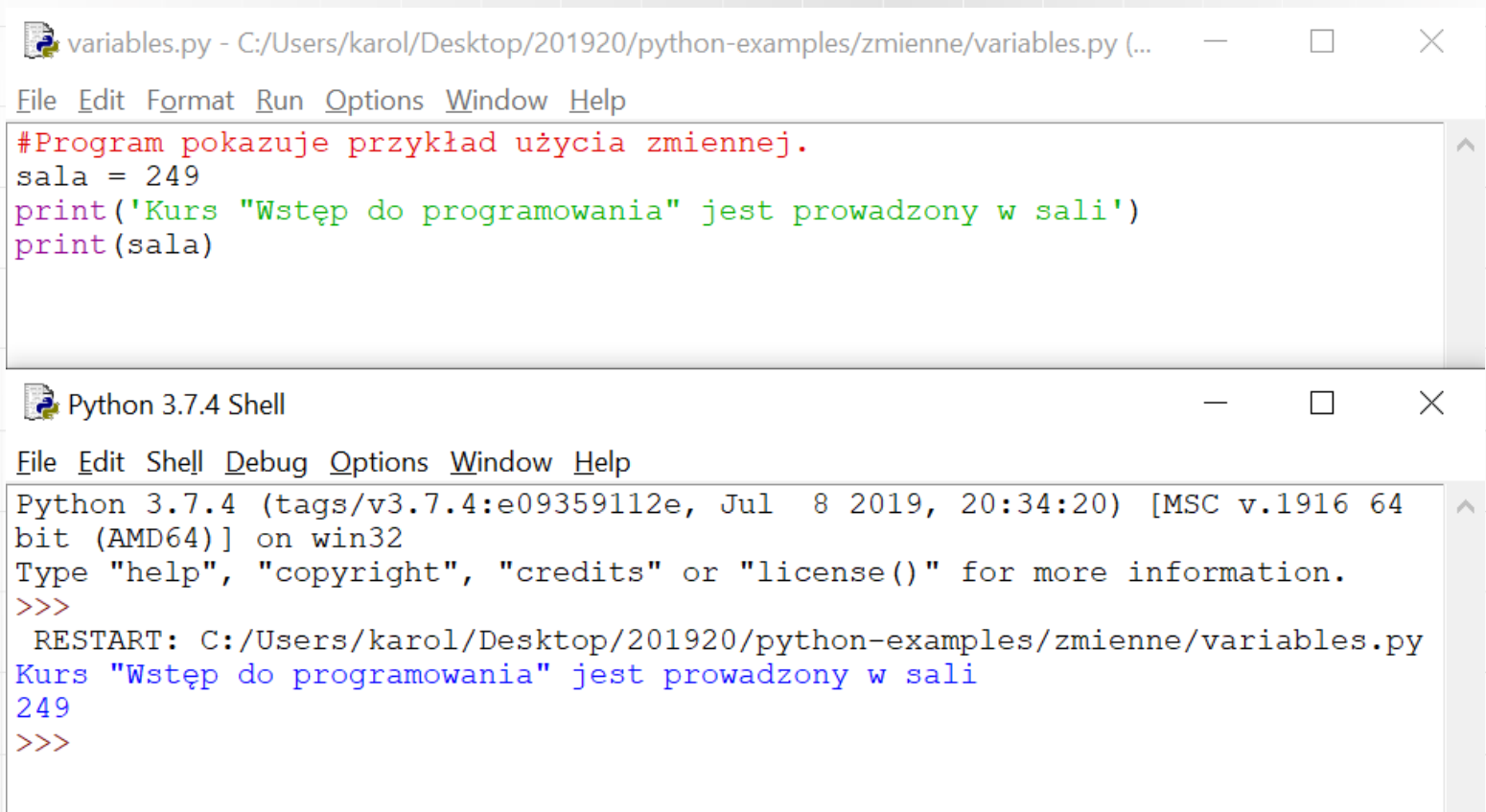

Przypisanie

- Ogólna postać polecenia przypisania:
zmienna = wyrażenie
- Znak równości jest operatorem przypisania

Zmienne

- Zmienne można przekazywać do funkcji `print()`

The screenshot displays two windows from a Python IDE. The top window, titled 'variables.py', contains the following Python code:

```
#Program pokazuje przykład użycia zmiennej.  
sala = 249  
print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')  
print(sala)
```


The bottom window, titled 'Python 3.7.4 Shell', shows the execution output:

```
Python 3.7.4 (tags/v3.7.4:e09359112e, Jul 8 2019, 20:34:20) [MSC v.1916 64  
bit (AMD64)] on win32  
Type "help", "copyright", "credits" or "license()" for more information.  
>>>  
RESTART: C:/Users/karol/Desktop/201920/python-examples/zmienne/variables.py  
Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali  
249  
>>>
```


Zmienne

- Zmiennej nie można używać przed przypisaniem jej wartości

 variables_error01.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
#Program pokazuje ZŁY przykład użycia zmiennej.  
print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')  
print(sala) #uzycie zmiennej przed przypisaniem jej wartości  
sala = 249
```

- Należy uważać na literówki

 variables_error02.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
#Program pokazuje przykład BŁĘDU przy użyciu zmiennej.  
sala = 249  
print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali')  
print(Sala) #błędna nazwa zmiennej - jest: 'Sala' - powinno być: 'sala'
```


Zmienne

- Nazwą zmiennej nie mogą być słowa kluczowe Pythona
- Nazwa zmiennej nie może zawierać spacji
- Pierwszym znakiem musi być litera lub podkreślenie (_)
- Każdym kolejnym znakiem może być litera, cyfra lub podkreślenie
- Rozróżniana jest wielkość liter

Zmienne

- Nazwa zmiennej powinny wskazywać do czego służy dana zmienna
- Jeśli nazwa zmiennej ma się składać z kilku wyrazów to wygodnie jest je oddzielić znakiem podkreślenia

`liczba_produktow` zamiast `liczbaproduktow`

- Inna możliwa konwencja, to rozpoczynanie kolejnych wyrazów wielką literą

`liczbaProduktow`

Funkcja print()

Dwa argumenty wywołania

 variables01.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
#Program pokazuje przykład wywołania funkcji print z dwoma argumentami.  
sala = 249  
print('Kurs "Wstęp do programowania" jest prowadzony w sali', sala)
```

Zmienne

Ponowne przypisanie

 variables02.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
#Program pokazuje ponowne przypisanie zmiennej.
```

```
#Wartość jest przypisywana zmiennej ocena
```

```
ocena = 3.5
```

```
print('Moja ocena to:', ocena)
```

ocena

3.5

```
#Ponowne przypisanie zmiennej ocena
```

```
ocena = 5.5
```

```
print('Moja ocena jest wyższa! To:', ocena)
```

ocena

3.5

5.5

Literały i liczbowe typy danych

- Poszczególne typy liczb przechowywane są w odmienny sposób
- Typy danych służą do kategoryzowania wartości w pamięci
- Wartości z przykładów:

```
sala = 249 # liczba całkowita
          # typ int    (integer)
ocena = 3.5 # liczba rzeczywista
          # typ float (floating-point)
```


Literały i liczbowe typy danych

- Liczba zapisana w kodzie programu nazywa się **literałem liczbowym**
- Literał liczbowy zapisany w postaci liczby całkowitej jest uznawany za typ `int`

`249, -9, 7`

- Literał liczbowy zapisany w postaci liczby z częścią ułamkową jest uznawany za typ `float`

`1.5, 3.14, 5.0`

Przypisanie zmiennej wartości innego typu

- Zmienna w Pythonie może odwoływać się do wartości dowolnego typu

 variables03.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
#Program pokazuje przypisanie zmiennej wartości innego typu.
```

```
x = 999 # zmiennej x jest przypisana wartość typu całkowitego  
print(x)
```

x

999

```
x = 'Literał znakowy' # zmiennej x jest przypisana wartość typu str  
print(x)
```

x

999

Literał znakowy

Odczyt danych wejściowych

- Do pobierania danych wejściowych dostarczanych za pomocą klawiatury służy funkcja `input()`
- Przed pobraniem danych należy poinformować użytkownika, jakie dane są potrzebne
- Ogólna postać wywołania

```
zmienna = input(ciąg tekstowy)
```

- Przykładowo

```
name = input('Jak masz na imię?')
```


Odczyt danych wejściowych

```
input_string.py
File Edit Format Run Options Window Help
#Program pokazuje pobieranie łańcuchów znakowych z klawiatury

#Pobranie pseudonimu
nickname = input('Podaj pseudonim ')

#Wyświetlenie wiadomości powitalnej
print('Witaj,', nickname)

Python 3.7.4 Shell
File Edit Shell Debug Options Window Help
Python 3.7.4 (tags/v3.7.4:e09359112e, Jul 8 2019, 20:34:20) [MSC v.1916 64
bit (AMD64)] on win32
Type "help", "copyright", "credits" or "license()" for more information.
>>>
=== RESTART: C:/Users/karol/Desktop/201920/python-examples/input_string.py =
==
Podaj pseudonim Karol
Witaj, Karol
>>>
```


Odczyt danych wejściowych

- Funkcja `input()` zawsze zwraca wprowadzone dane wejściowe jako ciąg tekstowy
- Aby zmienić typ danych (skonwertować dane) można wykorzystać funkcje `int()` oraz `float()`
- Przykładowe wykorzystanie funkcji `int()`

```
x = int(input('Podaj liczbę całkowitą'))
```


Funkcje

Korzyści z dzielenia programu na funkcje:

- Czytelniejszy kod
- Wielokrotne wykorzystanie kodu
- Lepsze testowanie (łatwiej testować podzadanie umieszczone w osobnej funkcji)
- Szybsze tworzenie oprogramowania
- Łatwiejsza praca w zespołach

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

- Ogólny schemat definicji funkcji

```
def nazwa_funkcji():
```

```
    polecenie
```

```
    polecenie
```

```
    itd.
```


nagłówek funkcji

blok poleceń

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

- Przykładowa definicja funkcji

```
def message():
```

```
    print('Jestem Artur,')
```

```
    print('król Brytyjczyków.')
```


nagłówek funkcji

blok
poleceń

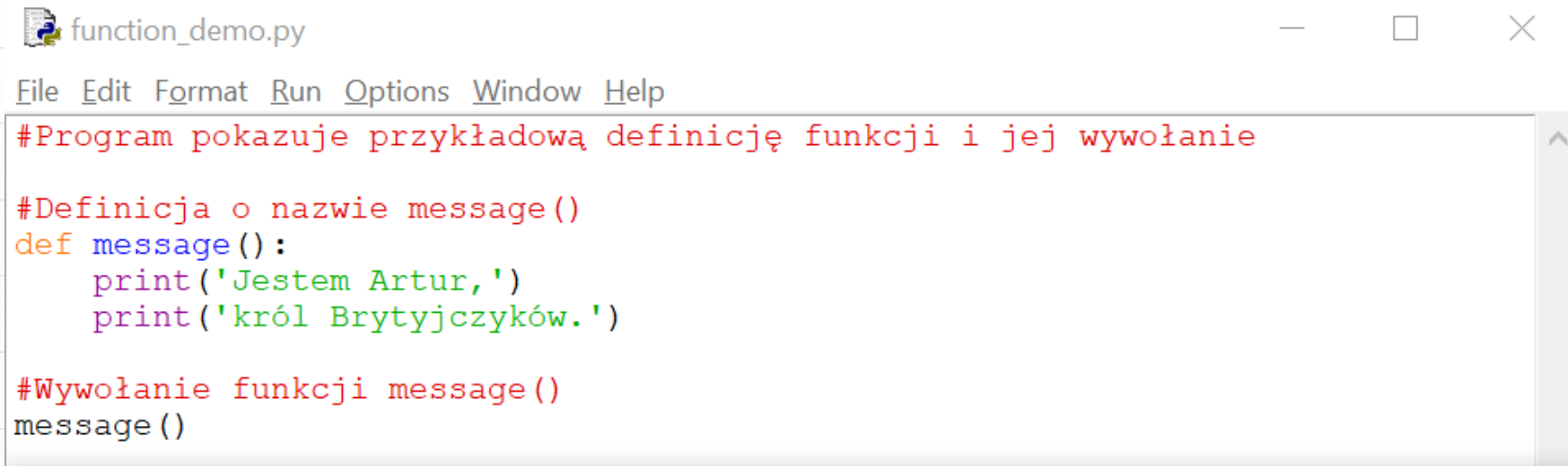
Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

- Wywołanie funkcji
`message ()`

Funkcje

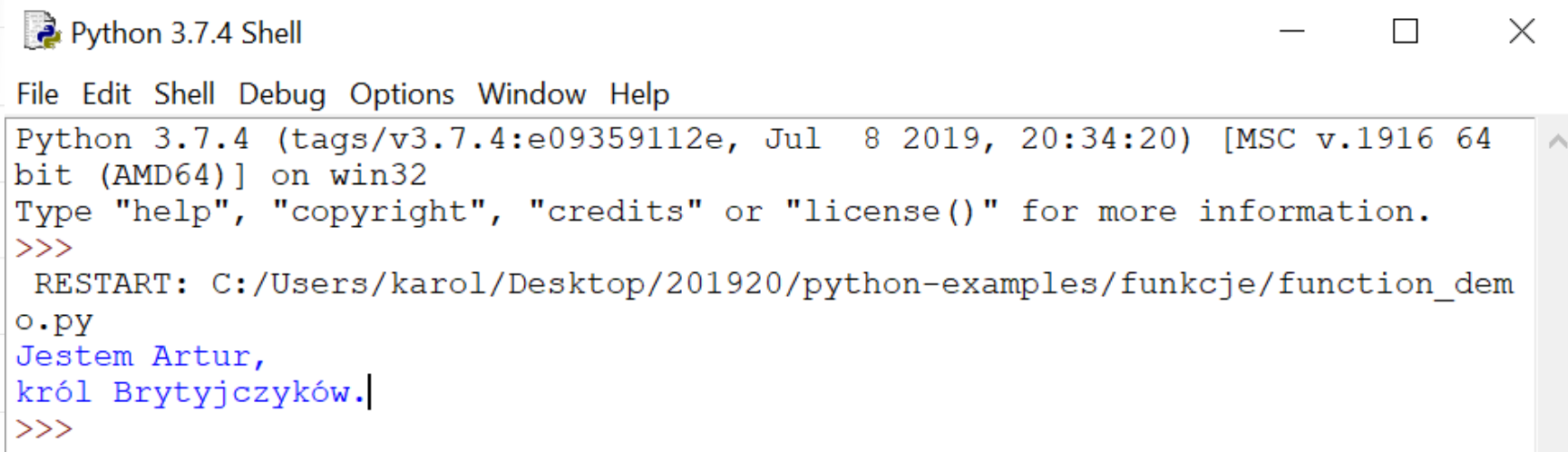
Definiowanie i wywoływanie


```
function_demo.py
File Edit Format Run Options Window Help
#Program pokazuje przykładową definicję funkcji i jej wywołanie

#Definicja o nazwie message()
def message():
    print('Jestem Artur,')
    print('król Brytyjczyków.')

#Wywołanie funkcji message()
message()
```



```
Python 3.7.4 Shell
File Edit Shell Debug Options Window Help
Python 3.7.4 (tags/v3.7.4:e09359112e, Jul 8 2019, 20:34:20) [MSC v.1916 64
bit (AMD64)] on win32
Type "help", "copyright", "credits" or "license()" for more information.
>>>
RESTART: C:/Users/karol/Desktop/201920/python-examples/funkcje/function_dem
o.py
Jestem Artur,
król Brytyjczyków.|
>>>
```

Funkcje

Definiowanie i wywoływanie

```
two_functions.py
File Edit Format Run Options Window Help
#Ten program zawiera dwie funkcje.

#Definicja funkcji głównej - main()
def main():
    print('Mam dla Ciebie wiadomość.')
    message()
    print('Żegnaj')

#Definicja funkcji message()
def message():
    print('Jestem Artur,')
    print('król Brytyjczyków.')

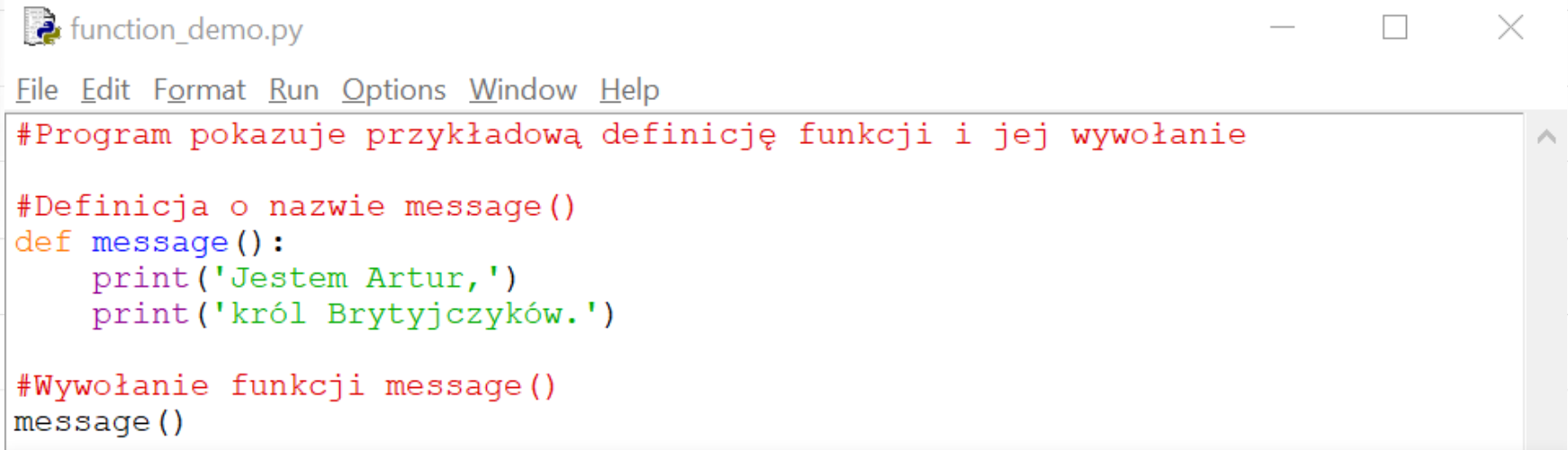
#Wywołanie funkcji głównej
main()
```

```
Python 3.7.4 Shell
File Edit Shell Debug Options Window Help
Python 3.7.4 (tags/v3.7.4:e09359112e, Jul 8 2019, 20:34:20) [MSC v.1916 64
bit (AMD64)] on win32
Type "help", "copyright", "credits" or "license()" for more information.
>>>
RESTART: C:/Users/karol/Desktop/201920/python-examples/funkcje/two_function
s.py
Mam dla Ciebie wiadomość.
Jestem Artur,
król Brytyjczyków.
Żegnaj
>>>
```

Funkcje

Wcięcia

- Każdy wiersz bloku musi być wcięty
- Ostatni wcięty wiersz jest ostatnim blokiem kodu


```
function_demo.py
File Edit Format Run Options Window Help
#Program pokazuje przykładową definicję funkcji i jej wywołanie

#Definicja o nazwie message()
def message():
    print('Jestem Artur,')
    print('król Brytyjczyków.')

#Wywołanie funkcji message()
message()
```

Funkcje

`main()`

- Tworzenie funkcji głównej nie jest wymogiem Pythona
- Tworzenie funkcji głównej jest konwencją, ale wykorzystywanie konwencji zwiększa czytelność kodu

Absolutne minimum

- Przed przystąpieniem do pisania programu zaprojektuj jego działanie
- Używaj komentarzy
- Stosowanie funkcji podnosi czytelność kodu i ułatwia pisanie
- Stosowanie znanych konwencji również podnosi czytelność kodu